

Špecifiká oprávnenosti aktivít

Výzva je určená na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu infraštruktúry zameranej na adaptáciu územia voči nepriaznivým prírodným podmienkam, ktoré prispievajú k obnove kolobehu vody v území, vrátane sprievodných technických riešení, výstavbu stokovej siete, čistiarní odpadových vôd (ďalej aj „ČOV“), výstavbu a rozšírenie verejných vodovodov, ako aj výstavbu a modernizáciu vodojemov, (vrátane potrubných prívodov vody) v aglomeráciách do 2 000 ekvivalentných obyvateľov v dobiehajúcich regiónoch CuRI, podľa priorít stanovených v Pláne rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 - 2027.

Typ akcie 1 Vodozádržné opatrenia na posilnenie vodnej odolnosti územia

Cieľom typu akcie je výstavba, rekonštrukcia a modernizácia infraštruktúry zameranej na adaptáciu územia voči nepriaznivým prírodným podmienkam, ktoré prispievajú k obnove kolobehu vody v území, vrátane sprievodných technických riešení.

Podporované budú najmä prírode blízke riešenia a opatrenia zelenej a modrej infraštruktúry, ktoré prispievajú k obnove prirodzeného kolobehu vody v území, zníženiu povrchového odtoku, zvýšeniu retenčnej schopnosti krajiny a sídiel, adaptácii územia na zmenu klímy a zlepšeniu mikroklimatických podmienok.

V rámci typu akcie sú oprávnené nasledovné aktivity:

- a) *vodozádržné opatrenia na posilnenie vodnej odolnosti územia realizované **prostredníctvom zelenej infraštruktúry (vrátane modrej infraštruktúry) a prírode blízkyh opatrení, alebo***
- b) *vodozádržné opatrenia na posilnenie vodnej odolnosti územia realizované **kombináciou prírode blízkyh opatrení a technických riešení** podporujúcich zadržiavanie a opätovné využívanie zrážkovej vody.*

Prírode blízke opatrenia využívajú prirodzené procesy a vegetačné prvky na zachytávanie, zadržiavanie a vsakovanie zrážkovej vody s cieľom jej čo najdlhšieho udržania v území, napríklad formou dažďových záhrad, mokradí, vegetačných rigolov, zatravnených priekop alebo obnovy prirodzených vodných plôch. **Kombinácia prírode blízkyh opatrení a sprievodných technických riešení** okrem týchto prvkov zahŕňa aj **technické zariadenia podporujúce zadržiavanie, reguláciu alebo opätovné využívanie dažďovej vody**, napríklad retenčné nádrže, akumulčné nádrže, systémy na využitie dažďovej vody na závlahu alebo inteligentné riadenie odtoku. Hlavný rozdiel spočíva v tom, že prvý prístup využíva výlučne prírodné a vegetačné riešenia, zatiaľ čo druhý ich dopĺňa o technické prvky na zvýšenie účinnosti hospodárenia s vodou.

Oprávneným územím pri tomto type akcie je intravilán aj extravilán obce, pričom sa nepodporujú aktivity na pozemkoch podporovaných v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky.

V rámci oprávnenej aktivity **1a) vodozádržné opatrenia na posilnenie vodnej odolnosti územia realizované prostredníctvom zelenej infraštruktúry (vrátane modrej infraštruktúry) a prírode blízkyh opatrení** sú oprávnené nasledovné riešenia:

- budovanie alebo obnova prvkov zelenej a modro-zelenej infraštruktúry (bioretenčné systémy na zadržiavanie zrážkovej vody, napr. dažďové záhrady¹, zberné jazierka, umelo vytvorené mokrade a pod.),
- zelené infiltračné pásy, zelené vsakovacie prielahy, rigoly, ryhy a priekopy, vsakovacie jamy, zádržné valy a pod.,
- realizácia intenzívnych a extenzívnych vegetačných striech²,
- náhrada nepriepustných povrchov za zelené vegetačné priepustné plochy, (napr. odstránenie asfaltových alebo betónových plôch a ich premena na trávniky, vytvorenie zelených pásov, premena vnútroblokových asfaltových plôch na komunitné záhrady a pod.),
- terasovanie svahov, terénne modelácie s odtokom zrážkovej vody do vodozádržného opatrenia,
- zvyšovanie retenčného potenciálu územia realizáciou prírodných vodných nádrží mimo vodných tokov.

V rámci oprávnenej aktivity **1b) vodozádržné opatrenia na posilnenie vodnej odolnosti územia realizované kombináciou prírode blízkych opatrení a sprievodných technických riešení podporujúcich zadržiavanie a opätovné využívanie zrážkovej vody** sú v kombinácii so zelenou infraštruktúrou (vrátane modrej infraštruktúry) a prírode blízkymi opatreniami oprávnené aj nasledovné sprievodné technické riešenia podporujúce opätovné využitie zrážkovej vody v území:

- zberné systémy (napr. systém zberu dažďovej vody z námestí s následným odvádzaním do retenčných nádrží, sústava strešných žlabov, zvodov a zberných nádrží na zachytávanie zrážkovej vody v areáloch škôl, kultúrnych zariadení alebo administratívnych budov a pod.),
- podzemné a nadzemné retenčné nádrže (napr. podzemná retenčná nádrž alebo nadzemná akumulčná nádrž z betónových alebo plastových prefabrikátov a pod.),
- vsakovacie systémy (napr. štrkové priekopy a pod.),
- poldre (suché poldre),
- budovanie nových priepustných povrchov a výmena nepriepustných povrchov za priepustné povrchy (napr. rekonštrukcia parkovísk s využitím zatravnovacích tvárnic namiesto asfaltu a pod.),
- technické objekty na spomalenie odtoku zrážkovej vody (napr. oporné múry pre terasovanie),
- terénne modelácie s odtokom zrážkovej vody do vodozádržného opatrenia,
- podpora využitia digitalizácie a smart riešení na efektívne využívanie vody, technológie umožňujúce opätovné využitie zrážkovej vody na úžitkové účely³, s výnimkou poľnohospodárskeho zavlažovania⁴. Samostatná **realizácia výlučne technických opatrení** podporujúce opätovné využitie zrážkovej vody bez väzby na prírode blízke riešenia **nie je oprávnená**.

¹ Pri realizácii dažďových záhrad, je možné využiť „Katalóg vybraných adaptačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy vo vzťahu k využitiu krajiny“, ktorý je zverejnený na stránke <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/starostlivost-o-zivotne-prostredie/3976/zmena-klimy/mitigacia-a-adaptacia.html>

² Oprávnená je realizácia intenzívnych a extenzívnych vegetačných striech na verejných budovách vo vlastníctve alebo správe obce/mesta.

³ Digitalizácia a smart riešenie musí byť naviazané na projektom implementované opatrenie, to znamená, že realizované riešenie musí mať priamy súvis s projektom ako celkom.

⁴ Príklad: Ak už žiadateľ má vybudovanú retenčnú nádrž z vlastných alebo iných zdrojov, v predkladanej ŽoNFP môže vybudovať dažďovú záhradu alebo vegetačnú depresiu napojenú na už vybudovanú retenčnú nádrž, doplní senzory hladiny vody a inteligentné riadenie závlahy využívajúce zachytenú vodu.

Rekonštrukcia existujúcich vodozádržných opatrení je oprávnená len za predpokladu, že plní sprievodnú funkciu a jej realizáciou dôjde **k zvýšeniu pridanej hodnoty, t.j k preukázateľnému zvýšeniu funkčných, technických alebo prevádzkových parametrov opatrenia**. Za oprávnenú rekonštrukciu sa považuje najmä modernizácia technického riešenia, zavedenie prvkov digitalizácie alebo smart riešení, zvýšenie retenčnej alebo odvádzacej kapacity opatrenia, rozšírenie územia, z ktorého bude zabezpečený odvod alebo zadržanie vôd, prípadne zvýšenie počtu obyvateľov alebo majetku chráneného opatrením. Oprávnenou aktivitou je aj odstraňovanie sedimentov, dnových nánosov a porastov. Samotná obnova pôvodného stavu bez preukázateľnej pridanej hodnoty sa nepovažuje za oprávnenú rekonštrukciu.

V prípade projektov, ktorých súčasťou je **výsadba drevín** odporúčame, aby pri ich realizácii žiadatelia použili vhodné **pôvodné druhy drevín**.

Pri výbere vhodných pôvodných drevín **odporúčame** žiadateľom vychádzať zo zoznamu oprávnených drevín, ktoré sú súčasťou národného projektu „Podpora biodiverzity prvkami zelenej infraštruktúry v obciach Slovenska – Zelené obce Slovenska“ a sú zverejnené na webovom sídle: https://www.zeleneobce.sk/doc/Zoznam%20drevin_Zelene%20obce.pdf.

Pokiaľ sú v projekte navrhnuté iné druhy drevín ako v odporúčanom zozname (vrátane nepôvodných cudzokrajných) považujeme ich v rámci výzvy za oprávnené, pričom ich zaradenie v projekte je potrebné odôvodniť.

V rámci projektov **nie je** oprávnená výsadba **inváznych nepôvodných druhov rastlín**.

Údržba zelene (napr. hnojenie, kosenie, orezávanie a ošetrovanie stromov, kríkov a pod.) nie je oprávneným výdavkom. Z pohľadu podmienok výzvy a jej zamerania v prípade revitalizácie verejného priestranstva sú výrub, resp. náhradná výsadba stromov (prípadne iné činnosti) na základe dendrologického, arboristického a iného posudku oprávnené.

Oprávnenými výdavkami na realizáciu vegetačných striech na existujúcich budovách sú:

- vybudovanie prístupu na strechu a jej ohradenie s cieľom zabezpečenia dodržiavania požiadaviek bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci počas starostlivosti o zeleň a údržby vegetačnej strechy,
- stavebné výdavky na rekonštrukciu strešného plášťa a nadväzujúcich stavebných konštrukcií s cieľom zvýšenia ich statickej únosnosti pre realizáciu vegetačnej strechy, ak potreba vykonania týchto úprav jednoznačne vyplýva zo statického posudku,
- zhotovenie tepelnej izolácie vegetačnej strechy.

Technické riešenie vodozádržných opatrení musí byť v súlade s platnou legislatívou, platnými technickými normami, ako aj technickými podmienkami. Realizácia projektov, starostlivosť, udržiavanie a ochrana stromov bude realizovaná v zmysle STN 83 7010 Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie, STN 83 7016 Technológia vegetačných úprav v krajine. Rastliny a ich výsadba a STN 83 7019 Technológia vegetačných úprav v krajine. Rozvojová a udržiavacia starostlivosť o vegetačné plochy, STN 83 7015 Práca s pôdou, STN 83 70 17 Trávniky a ich zakladanie, STN 83 7018 Technológia vegetačných úprav v krajine. Technicko-biologické spôsoby stabilizácie terénu. Stabilizácia výsevom, výsadbami, konštrukciami zo živých a neživých materiálov a stavebných prvkov,

kombinovanými konštrukciami. Vegetačné strechy budú realizované v zmysle STN 73 1901 Navrhovanie striech.

Typ akcie 2 Podpora infraštruktúry v oblasti nakladania s komunálnymi odpadovými vodami v aglomeráciách do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch

Cieľom typu akcie je výstavba stokovej siete a čistiarní odpadových vôd (ďalej len „ČOV“) so zameraním prioritne na aglomerácie do 2 000 EO v rámci iniciatívy Catching-up Regions⁵ (ďalej len „CuRI“).

V súlade s programovým dokumentom Program Slovensko sú v rámci výzvy pre projekty Integrovaných územných investícií oprávnené nasledovné aktivity:

a) výstavba stokovej siete a ČOV v aglomeráciách do 2 000 EO.

Súčasťou vyššie uvedenej aktivity a) **výstavba stokovej siete a ČOV v aglomeráciách do 2 000 EO** je:

- výstavba, rozšírenie⁶ stokových sietí v aglomeráciách do 2 000 EO,
- výstavba (vrátane kanalizačného zberača⁷), a/alebo intenzifikácia ČOV v aglomeráciách do 2 000 EO.

Projektom musí byť zabezpečenie súladu ČOV s nariadením vlády SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Kapacita ČOV musí byť dostatočná na čistenie odpadových vôd, ktoré sú do nej privádzané.

Realizáciou projektu je potrebné zabezpečiť primerané čistenie komunálnych odpadových vôd, a to v súlade s prílohou 2-4 Plán rozvoja VK - prehľad kanalizačných systémov, časti Plánu rozvoja verejných kanalizácií pre územie SR⁸.

V prípade, že budú predmetom ŽoNFP dve a viac aglomerácií, je nevyhnutné dodržať túto podmienku pre každú dotknutú aglomeráciu samostatne.

Do **kapacity stokovej siete** je možné započítať aj budúce bytové budovy (bytové domy, rodinné domy, ostatné budovy na bývanie), budovy služieb, priemyslu a pod., ak ich výstavba bola povolená, zároveň riešená časť nesmie byť vzdialená viac ako 500 metrov od súvisle zastavaného územia aglomerácie, ktorej riešenie je predmetom projektu.

Kapacita ČOV môže byť zároveň dimenzovaná výhľadovo na celkový počet bývajúcich obyvateľov v kanalizačnom systéme podľa prílohy 2-4 Plán rozvoja VK - prehľad kanalizačných systémov, časti Plánu rozvoja verejných kanalizácií pre územie SR. Uvedené zahŕňa aj predpoklady demografického vývoja v strednodobom až dlhodobom horizonte. V prípade, ak bude čistenie komunálnych odpadových vôd z

⁵ CuRI je iniciatívou na pomoc dobiehajúcim regiónom na podporu ich rastu a inovácií, odstránenie prekážok pre lepšie využívanie európskych fondov a na zvýšenie prínosu investícií.

⁶ Pod rozšírením sa rozumie aj zvýšenie kapacity za účelom zvýšenia populácie (počtu osôb) pripojenej aspoň na sekundárnu verejnú úpravu odpadovej vody.

⁷ Pre účely výstavby sa pod kanalizačným zberačom rozumie prívod komunálnych odpadových vôd už z vybudovanej stokovej siete do ČOV. Ide o hlavný privádzač odpadových vôd do ČOV.

⁸ Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 - 2027, časti Plánu rozvoja verejných kanalizácií pre územie SR, dostupný: <https://www.minzp.sk/voda/verejne-vodovody-verejne-kanalizacie/>

predmetnej aglomerácie zabezpečené iným spôsobom, než je uvedené v prílohe 2-4 Plán rozvoja VK - prehľad kanalizačných systémov⁹, je potrebné preukázať vhodnosť tohto alternatívneho riešenia.

V prípade, že budú predmetom ŽoNFP dve a viac aglomerácií, je nevyhnutné dodržať túto podmienku pre každú dotknutú aglomeráciu samostatne.

Záväzný zoznam oprávnených aglomerácií do 2 000 EO tvorí prílohu č. 11 výzvy.

Agglomerácie do 2 000 EO, ktoré sa nachádzajú v chránenej vodohospodárskej oblasti (ďalej len CHVO), resp. zasahujú do CHVO, sú v rámci výzvy oprávnené.

Typ akcie 3 Zabezpečenie prístupu k pitnej vode a nakladania s komunálnymi odpadovými vodami v obciach do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch

Cieľom typu akcie je zabezpečenie dostatočného množstva, kvality a hygienickej bezpečnosti pitnej vody pre obyvateľstvo, čím sa podporí výstavba a rozšírenie verejných vodovodov, ako aj výstavba a modernizácia vodojemov, vrátane potrubných prívodov vody, podľa priorít stanovených v Pláne rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021-2027 vrátane projektov implementovaných prostredníctvom integrovaných územných stratégií. Podpora typu akcie **musí smerovať k cieľom plnenia požiadaviek vyplývajúcich zo smernice 2020/2184 a podmienok v oblasti zásobovania obyvateľov bezpečnou a pitnou vodou a nakladania s komunálnymi odpadovými vodami v obciach do 2 000 EO** so zameraním prioritne na kraje CuRI.

V rámci vyššie uvedeného oprávneného typu akcie je oprávnená nasledovná aktivita:

- a) výstavba a rozšírenie verejných vodovodov v obciach do 2 000 EO so zameraním na kraje CuRI.**

Súčasťou vyššie uvedenej aktivity je výstavba a rozšírenie verejných vodovodov vrátane zariadení verejného vodovodu. Uvedené spočíva vo výstavbe a rozšírení verejných vodovodov a výstavbe, resp. modernizácii vodojemov za účelom zvýšenia ich kapacity. Výstavba a modernizácia vodojemov je oprávnená za predpokladu výstavby a rozšírenia verejných vodovodov (vrátane privádzacích potrubí). Výstavba a rozšírenie verejných vodovodov je možné realizovať aj ako samostatnú aktivitu.

Oprávnenosť výdavkov na výstavbu a rozšírenie verejných vodovodov pre nehnuteľnosti sa viaže na povinnosť žiadateľa preukázať splnenie podmienky preukázať existenciu infraštruktúry na nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami spôsobom upraveným v prílohe č. 2d Prehľad nehnuteľností napojených na verejný vodovod prílohy výzvy č. 2 Prílohy k žiadosti o NFP.

Aktivita je v súlade s prioritami stanovenými v Pláne rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021-2027, tzn. zvyšovaním podielu obyvateľov zásobovaných nezávadnou a kvalitnou pitnou vodou z verejných vodovodov.

⁹ [Verejné vodovody a verejné kanalizácie \(minzp.sk\)](http://minzp.sk)

Vodojemy pitnej vody musia byť navrhnuté, postavené a prevádzkované tak, aby sa zamedzilo znečisteniu alebo chemickým, fyzikálnym a biologickým zmenám, ktoré narušujú kvalitu akumulovanej pitnej vody.

Pre zabezpečenie dostatočného množstva, kvality a hygienickej bezpečnosti pitnej vody je potrebné spĺňať zákonné podmienky vyplývajúce zo zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Technické riešenie musí byť v súlade s platnou legislatívou a platnými technickými normami ako aj technickými podmienkami STN 75 5302 - Vodojemy, STN EN 1508 - Vodárenstvo. Požiadavky na systémy a súčasti pre akumuláciu vody, STN 75 5401 - Navrhovanie vodovodných potrubí, STN 75 0905 Skúšky vodotesnosti vodárenských a kanalizačných nádrží, STN 73 0540-2 Tepelná ochrana budov, STN ISO 5667-5 Kvalita vody, STN 75 5050 – Hospodárstvo zdravotného zabezpečenia vody vo vodohospodárskych prevádzkach, STN EN 15975 - Bezpečnosť zásobovania pitnou vodou a v súlade vyhlášky MZ SR č. 550/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na výrobky určené na styk s pitnou vodou (účinná do 31.12.2025), vyhlášky č. 315/2004 Z.z. ktorou sa ustanovuje rozsah a početnosť odberu vzoriek a požiadavky na rozsah a vykonávanie rozborov odpadových vôd a vyhlášky č. 91/2023 Z. z. ktorou sa ustanovujú ukazovatele a limitné hodnoty kvality pitnej vody a kvality teplej vody, postup pri monitorovaní pitnej vody, manažment rizík systému zásobovania pitnou vodou a manažment rizík domových rozvodných systémov.

Zoznam oprávnených obcí v aglomeráciách do 2 000 EO je uvedený v prílohe č. 11 výzvy.

Spätná úprava cestnej komunikácie¹⁰ realizovaná v nevyhnutnom rozsahu a v priamej väzbe na výstavbu/rozšírenie/zvýšenie kapacity stokovej siete/verejného vodovodu v šírke, ktorá je nevyhnutná ako priamy dôsledok výkopových prác v cestnej komunikácii a ktorá je v súlade s požiadavkami platnej národnej legislatívy určujúcej podrobné technické podmienky **je oprávnenou aktivitou.**

Výstavba alebo stavebné úpravy obslužných a vnútro areálových komunikácií¹¹ výlučne v prípade výstavby novej alebo rozšírenia a zvyšovania kapacity, resp. intenzifikácie existujúcej ČOV a vodojemu **je oprávnenou aktivitou.**

Projektová príprava a s ňou súvisiace výdavky sú v rámci výzvy oprávneným výdavkom, pričom ich **nie je možné realizovať ako samostatnú aktivitu.**

¹⁰ Pod pojmom cestné komunikácie sa rozumejú pozemné komunikácie definované v § 4, 4a a 4b zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“).

¹¹ Pod pojmom obslužné a vnútro areálové komunikácie sa rozumejú účelové cesty definované v § 22 cestného zákona.